

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-27>**Наталія АШИХМІНА,***orcid.org/0000-0001-8843-5217*

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри вокально-хорової підготовки

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»(Одеса, Україна) *ashihmina_n-81@ukr.net***Олена НОВСЬКА,***orcid.org/0000-0002-1396-4381*

кандидат педагогічних наук, доцент,

декан факультету музичної та хореографічної освіти

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»(Одеса, Україна) *novskayae777@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва має велике значення для розвитку їхніх музичних навичок та компетенцій, а також для підготовки до ефективної художньо-педагогічної діяльності. Мета статті – розкрити сутність та особливості виконавської підготовки (музично-інструментальної, вокально-хорової) майбутнього вчителя музичного мистецтва з огляду на сучасний педагогічний контекст та місце музичного мистецтва в становленні нових поколінь здобувачів освіти. Головною рисою, яка характеризує фахову підготовку здобувачів музично-педагогічних спеціальностей, є двовекторність: власне музичні мистецькі навички та художньо-педагогічні вміння, які повинні постійно синергізуватись для забезпечення цілісної готовності здобувачів ЗВО до майбутнього виконання професійних обов'язків. Удосконалення виконавських умінь передбачає ґрунтовну музично-інструментальну та вокально-хорову підготовку здобувачів музично-педагогічних ЗВО. Виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва інтегрує воедино глибоке музичне знання, виконавську майстерність та художньо-педагогічні навички. Високий стандарт виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва передусім є результатом, відзеркаленням ефективної роботи прогресивного, висококваліфікованого колективу викладачів ЗВО та здійснених ними заходів з навчання здобувачів освіти. Сучасний контекст робить неминучим використання технологій у виконавській підготовці вчителів музичного мистецтва, збагачуючи їхні знання та навички, підвищуючи ефективність навчання та ефективність трансляції своїх компетентностей на подальше навчання учнів. Утім, не менш важливо забезпечити баланс між використанням технологій та традиційними методами викладання, оскільки особистий контакт, взаємодія з викладачем та спільна гра на музичних інструментах, а також спільна робота над вокально-хоровими навичками є незамінними у фаховій музично-педагогічній підготовці. Через брак аудиторних годин у музично-педагогічних ЗВО велика частина роботи над удосконаленням виконавських умінь припадає на самостійну роботу здобувачів, неформальну та інформальну освіту. Подальші розвідки з теми доречно організувати, розробляючи, імплементуючи та емпірично досліджуючи алгоритми виконавської підготовки в межах музично-педагогічних ЗВО.

Ключові слова: виконавські вміння, музично-інструментальна підготовка, вокально-хорова підготовка, майбутні вчителі музичного мистецтва.

Nataliia ASHYKHMINA,*orcid.org/0000-0001-8843-5217*

PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Vocal and Choral Training

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky
(Odesa, Ukraine) *ashihmina_n-81@ukr.net***Olena NOVSKA,***orcid.org/0000-0002-1396-4381*

PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Dean of the Faculty of Music and Choreography Education

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky
(Odesa, Ukraine) *novskayae777@gmail.com*

PECULIARITIES OF PERFORMANCE TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS

Executive training of future music teachers is of great importance for the development of their musical skills and competencies, as well as for preparation for effective pedagogical activities. The purpose of the article is to reveal the

essence and peculiarities of performance training (musical-instrumental, vocal-choral) of a future teacher of musical art in view of the modern pedagogical context and the place of musical art in the formation of new generations of students and pupils. The main feature that characterizes the professional training of students of music-pedagogical specialties is duality: actual musical artistic skills and pedagogical skills, which must constantly synergize to ensure the integral readiness of students of higher education for the future performance of professional duties. The sharpening of performance skills involves thorough musical-instrumental and vocal-choral training of students of music-pedagogical higher education. Performance training of future music teachers as such integrates deep musical knowledge, performance skills and pedagogical skills. The high standard of performance training of future teachers of musical art is primarily a result, a reflection of the effective work of a progressive, highly qualified team of teachers of higher education institutions and the measures they have taken to educate students. The modern context makes it inevitable to use technologies in the performance training of music teachers, enriching their knowledge and skills, increasing the effectiveness of teaching and the effectiveness of transferring their competences to the further education of students. However, it is equally important to ensure a balance between the use of technology and traditional teaching methods, since personal contact, interaction with the teacher and joint playing of instruments, as well as joint work on vocal and choral skills are indispensable in professional music-pedagogical training. Due to the lack of classroom hours at pedagogical higher education institutions, a large part of the work on honing performance skills falls on independent work of students, informal and informal education. It is appropriate to organize further research on the topic by developing, implementing and empirically researching performance-training algorithms within music-pedagogical higher education institutions.

Key words: performance skills, musical and instrumental training, vocal and choral training, future teachers of musical arts.

Постановка проблеми. Під впливом світових трендів музична освіта зазнає низки інноваційних змін, зокрема, у зв'язку з входженням України у світовий освітній простір. Цей процес супроводжується зміною освітньої парадигми, яка наповнюється новим змістом, застосуванням нових підходів. Трансформується саме ставлення до музичної освіти, формується інший музично-педагогічний менталітет. Особистісно-зорієнтована освіта інтегрувала концепт різноманітності змісту, форм і траєкторій освітнього процесу. Перспектива освіти – у реалізації трансформованих освітніх домінант, втілення в життя ідей «множинності освіти» через форми життя і діяльності, культуру та споживання, моделі та типи поведінки, спілкування та взаємодію. Таке трактування органічно вписується в гуманістичну педагогіку, де людина розглядається як найвища цінність суспільства та є самоціллю суспільного розвитку. Реформування системи вищої музичної освіти в Україні пов'язане з вимогами сучасного життя, зміною сфер діяльності фахівця-музиканта, зумовлене об'єктивними тенденціями модернізації професійної освіти в контексті її інтеграції у світовий культурно-освітній простір – через гармонізацію різноманітних вітчизняних та західноєвропейських освітніх систем вищої музичної освіти, зберігаючи та примножуючи водночас найкращі традиції національної педагогіки. У межах системного, онтологічного та діяльнісного підходу до проблеми дослідження музична освіта є культурно-історичним феноменом, сутність якого повинна розкриватись із загальнопедагогічних, мистецтвознавчих, загальнокультурних позицій. Ці вектори визначають підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва. Центральним повинно стати розуміння того, що для формування іннова-

ційного вчителя музичного мистецтва парадигма навчання в університеті має бути так само спрямована на інноваційність – не як самоціль, а як спосіб ефективізації освітньо-професійної підготовки фахівців. Виконавській підготовці (інструментальній або вокально-хоровій практиці) мають передувати інші базові напрями професійної підготовки вчителів музичного мистецтва, націлені на усвідомлення принаймні таких тез:

- 1) музична освіта – процес залучення людини до музичної культури суспільства;
- 2) музична освіта є процесом поетапного пізнання музики, що спрямований на ознайомлення учнів / студентів із музичною культурою загалом, а не лише з музичним мистецтвом;
- 3) музична освіта є поєднанням загальної художньої (масової) та професійної освіти;
- 4) музичне виховання – інтегративне поняття, що поєднує музичне виховання та музичний розвиток;
- 5) музична освіта – процес засвоєння та сукупність знань, умінь, необхідних для здійснення музичної діяльності, що здобуваються в результаті навчання;
- 6) музична освіта системно залежить від організації музичного навчання й виховання в різних музичних навчальних закладах.

Аналіз цих положень дає змогу трактувати термін «музична освіта» як процес професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта, організований у контексті введення його як особистості до середовища музичної культури суспільства. ЗВО мистецтва мають свою специфіку та особливі завдання у сфері підготовки високопрофесійних музикантів, теоретиків, музикознавців, композиторів, диригентів, хормейстерів професійної та додаткової системної освіти. Особливістю профе-

сійної музичної освіти у вищезазначених вищих навчальних закладах є одночасна підготовка в галузі педагогіки та в галузі музичної культури й виконавства з різними завданнями, спеціалізаціями, що відрізняються за рівнем кваліфікації залежно від належності до того чи того навчального закладу. Поєднання виконавської та педагогічної підготовки здобувача зумовлене насамперед своєрідністю музики як мистецтва та процесу передачі й засвоєння змісту музичної освіти.

Аналіз практики свідчить про стійку тенденцію, що намітилася останніми роками, до «розмивання» кордонів у підготовці музикантів і педагогів для систем загальної та професійної освіти. Однією з головних завдань професійної музично-педагогічної освіти в Україні наразі є підготовка фахівця, здатного вирішувати завдання історичної, культурологічної спрямованості. В ідеалі це вчитель, здатний до діалогу в межах власне української та зарубіжної музичної культури. Особливістю музично-педагогічної освіти є єдність безпосередньо музичної, світоглядно-теоретичної та методичної підготовки. Для нас принципово важливим є той факт, що педагог-музикант широкого профілю є реальністю сучасної загальної музичної освіти. Відповідно, випускник музично-педагогічного факультету повинен бути підготовлений до застосування своїх професійних знань і вмінь не лише в загальноосвітніх навчальних закладах, як учитель музичного мистецтва, а й у багатьох інших сферах освіти та культури. Різниця сучасних вимог до молодого спеціаліста пов'язана зі значним розширенням сфери його діяльності та підвищенням рівня професійної компетентності. Варто підкреслити, що лише за умов чіткого розуміння важливості історико-культурологічної спрямованості для підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, усвідомленні необхідності міжпредметних зв'язків в освітньому процесі з боку викладачів музикознавства, викладачів музично-виконавських дисциплін, і викладачів-методистів можна здобути професійно значущі знання з усіх навчальних предметів, які в майбутньому буде здобувач освіти. Вважаємо, що історико-культурна спрямованість повинна об'єднувати всю систему вищої освіти педагога-музиканта, включно із загальногуманітарною, загальнопрофесійною (дисципліни психолого-педагогічного спрямування) та предметною підготовкою (музично-виконавські, теоретико-методичні дисципліни). Отже, важливими передумовами формування суто виконавських умінь є ґрунтовна світоглядноформувальна робота науково-педагогічних працівників ЗВО.

Аналіз досліджень. Результатом виконавської підготовки є сформована на теоретичному й практичному рівні виконавська майстерність, яка інтерпретується сучасними дослідниками як досконалість інтонаційно-технічного оволодіння всіма засобами вираження змісту музичного твору на рівні естетики емоційно-художнього мислення відповідної епохи (Давидов, 2012). Особливості виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва не є новою темою для досліджень. Проте трансформація загальнопедагогічних технологій та еволюція власне музичного мистецтва, зміна світогляду нових поколінь учнів, зокрема їхнього ставлення до музики як мистецтва та їхніх очікувань від музики, вимагають увідповіднення алгоритмів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у ЗВО. Особливості виконавської підготовки здобувачів музично-педагогічних спеціальностей вивчають М. Давидов (2012), В. Лабунець (2015), М. Білецька та Т. Підварко (2020), О. Козій, В. Ульянова, О. Білостоцька, О. Качмар, Н. Бахмат, В. Прокопчук та О. Комаровська (2020), І. Малашевська та Л. Кожевнікова (2022), Т. Стратан-Артишкова (2023), В. Тищик, Р. Жога та О. Співак (2023) й ін. Серед сучасних зарубіжних авторів до питання виконавської підготовки вчителів музичного мистецтва на етапі навчання в університетах звертаються Д. та Е. Нг, С. Чу (2022), П. Фанг (2021), Р. Кеннелл (2021).

В актуальних працях обґрунтується визначальна роль виконавської майстерності як базового компонента в професійній діяльності вчителя музичного мистецтва (Тищик та ін., 2023). Також звертається увага на значущість психолого-педагогічної складової в інструментальній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва, що окреслюється здатністю не тільки виконувати твори, а й майстерно, уміло, таргетовано доносити музичний матеріал аудиторії школярів, що досягається, зокрема, завдяки вмінню спілкуватися з урахуванням їхніх вікових особливостей (Тищик та ін., 2023). В. Лабунець звертає увагу на те, що виконавська підготовка є передумовою реалізації вчителя музичного мистецтва, запорука й показник його високого професіоналізму та конкурентоспроможності як фахівця-естета, що здатний орієнтуватися на творчість, новаторський підхід, оволодівши на високому рівні інструментально-виконавськими вміннями й навичками. Інструментально-виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва, отже, повинна ґрунтуватись на впровадженні найкращих наукових підходів – провідних чинників досяг-

нення студентами вже на етапі навчання у ЗВО найвищого рівня професіоналізму (Лабунець, 2015; Asmus, 2021). Інструментально-виконавська підготовленість майбутнього вчителя музичного мистецтва – компонент цілісної професійної підготовки здобувачів, що має бути системною, характеризується зв'язністю та інтеракцією всіх різнорівневих структурних та функціональних компонентів. Визначено структурні елементи інструментально-виконавської підготовленості майбутнього вчителя музичного мистецтва: 1) мотиваційно-ціннісний; 2) компетентнісно-орієнтаційний; 3) рефлексивно-емпатійний; 4) креативно-технологічний; 4) проєктивно-діяльнісний. У процесі навчання у ЗВО компетентності, що входять до змісту виконавської підготовленості, проходять мотиваційно-інформаційний, операційно-рефлексивний, комплексно-моделювальний та проєктивно-творчий етапи (Лабунець, 2015).

Т. Стратан-Артишкова (2023) розглядає не просто виконавську, а творчо-виконавську компетентність, яка є наслідком успішної підготовки за напрямками інструментального, вокального (вокально-хорового) та диригентського виконавства. Композиторсько-виконавська діяльність є її важливим компонентом, вершиною реалізації набутого художньо-інтерпретаційного досвіду (Білецька та Підварко, 2020; Стратан-Артишкова, 2023). Відзначено позитивний вплив її на розвиток потенційно-творчого мислення, прагнення самовдосконалюватись, розвивати інші професійні якості. Відтак стверджується, що незалежно від того, чи здобувач має намір, талант, потенціал стати композитором, чи ж у майбутньому буде просто виконавцем творів музичного мистецтва, композиторсько-виконавська діяльність усе одно дасть змогу еволюціонувати професійній спрямованості здобувача та його суто виконавським умінням. Поряд із цим наголошено на ролі імпровізацій, які трактуються як спеціальні навчальні прийоми, які вдосконалюють виконавську майстерність, інтегруючи мистецтво мислення з мистецтвом синхронного виконання музики. Імпровізації стимулюють творче мислення, увагу, самостійність, спонтанність прояву почуттів засобами музики. Це все споріднює імпровізацію й самоактуалізацію, що надалі відграватиме важливу роль у навчанні сьогодишнім майбутнім учителем музичного мистецтва вже своїх учнів. До того ж використання імпровізацій як методу в умовах воєнного стану та повоєнного періоду є інструментом реалізації музично-оздоровчої складової виконавської підготовки майбутніх учителів-музикантів (Schellenberg, 2020).

Зараз цей аспект набуває особливої актуальності. Варіантами інструментальної імпровізації визначено спонтанне музикування на елементарних музичних інструментах, ритмічний супровід відомих музичних творів, імпровізований мюзикл, супровід казок, вистав, створення образів природи (шум дощу, лісу, дзюрчання струмка тощо) (Malashevskaya & Kozhevnikova, 2022; Zhang, 2023). Окрім того, є й варіанти вокальної імпровізації. Цікавою вправою для розвитку ритмічних навичок є перкусія тіла.

Для виконавської майстерності суттєву роль відіграє розвиток образних (образотворчих) та інтонаційних навичок (Kozii et al., 2020). Р. Кеннел зосереджується на підготовці учителів прикладної музики (англ. *applied music teachers*), яких бачить членами важливої усної традиції, у якій особистий досвід та історична спадщина становлять основу типової сучасної практики. Експертні навички передаються від одного покоління виконавців до наступного через власний досвід і практичний урок (Kennell, 2021; Abdumutalibovich, 2022). Для цього мало підходять аудиторні заняття, оскільки розвитку виконавської майстерності затісно в стінах обмеженого простору. Потрібна постійна виконавська практика за межами закладу ЗВО.

Отже, виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва має низку інсайтів, які є визначальними для її перебігу. Успіх музично-інструментальної та вокально-хорової підготовки – це не просто вміння грати на музичних інструментах чи вміння співати, а органічна складова синергійного, комплексного поняття фахової підготовки молодого фахівця-музиканта, професійні якості якого багато в чому визначає вміння синтезувати виконавську й педагогічну майстерність.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити сутність та особливості виконавської підготовки (музично-інструментальної, вокально-хорової) майбутнього вчителя музичного мистецтва з огляду на сучасний педагогічний контекст та місце музичного мистецтва в становленні нових поколінь учнів.

Виклад основного матеріалу. Дуже доречно звернути передусім увагу на неоднорідність студентського контингенту музичних факультетів педагогічних ЗВО. Це означає, що здобувачі першого року навчання таких вишів зазвичай попередньо не мають системної виконавської підготовки. Як правило, вступати на навчання такі студенти можуть, будучи випускниками позашкільних закладів навчання музики, закінчивши музичні студії, ДМШ, педагогічні й музичні коледжі за різними спеціальностями. Іноді це й узагалі можуть

бути самоучки. Така «різношерстість» вимагає налагодження роботи над виконавською майстерністю, індивідуалізації (диференціації) підходів, побудову індивідуальних траєкторій розвитку виконавських умінь. Виконавська підготовка в такому разі націлена на набуття відповідних компетентностей, що формують кваліфікацію «учитель музичного мистецтва, керівник музичного гуртка» (Тищик та ін., 2023). Виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва не є єдинопріоритетною, на відміну від мистецьких ЗВО. Це означає, що в навчальних планах педагогічних вишів виділено не так багато годин на вдосконалення виконавських умінь, що вимагає від викладачів та здобувачів максимальної оптимізації діяльності для поліпшення результатів у максимально стислий термін підготовки. Самостійна робота студентів під керівництвом (коучингом) досвідчених викладачів, а також неформальна та інформальна освіта здобувачів із метою формування виконавських умінь є неабияк важливими, особливо щодо практичної складової (теоретична складова, як правило, переважно охоплюється в межах аудиторних годин).

Почати слід із того, що будь-який музичний твір є витвором мистецтва. Виконання його на рівні художнього твору вимагає ґрунтовних знань і високої майстерності музиканта. Працюючи над виконанням музичних творів, потрібно дбати про те, щоб створювався гарний звук, адже сила і якість звуковидобування, голосу є одним із головних критеріїв художнього вираження виконання. Якою б високою не була виконавська техніка музиканта, сьогодні важливим стає звернення уваги на технологічний супровід цього виконання. Особливо у вік сучасних технологій. Тут доречно сказати про потребу обладнати музичні лабораторії ЗВО бодай мінімальним якісним технічним інвентарем, що потребує додаткових капіталовкладень. Відповідно, і класи шкіл потребують технічного вдосконалення. Ця проблема зараз є одна з найбільш нагальних у музичній педагогіці. Не варто забувати й про гостру потребу подолання меншовартісного ставлення до уроків музичного мистецтва. Це потребує часу й трансформації світоглядних домінант усіх залучених до педагогічного процесу.

Що стосується музично-інструментальної підготовки, то музикант повинен володіти виразними особливостями виконавської манери (як традиційної, так і індивідуально-авторської, власної), вміти користуватися ними і контролювати процес виконання. Оволодіння такими навичками є складним і тривалим процесом і займає багато часу. На практиці є музиканти, які володіють високим рів-

нем окремих елементів виконавської техніки, але не можуть зіграти цілісно, ґрунтовно, зі змістом мелодію. На заняттях з музично-інструментальної підготовки викладач повинен постійно вдосконалювати в здобувачів такі тонкі нюанси, як здатність розрізняти та сприймати музику.

Не випадково ХХІ століття є інформаційним. Оскільки сучасні здобувачі мають доступ до великої кількості інформації через телебачення, радіо, відеотехніку та Інтернет, їх діапазон мислення дуже широкий. Сучасний викладач повинен знати інтереси майбутніх учителів музичного мистецтва, вміти врахувати їх, водночас вказати на їхні недоліки та спрямувати в потрібне русло, однак на засадах толерантності й поваги до альтернативного мистецького бачення, яке не підпадає під поняття «правильно» / «неправильно». Потрібно завжди творчо підходити до художньо-освітнього процесу й розробляти методики й технології навчання в сучасному стилі. Важливо, щоб майбутній учитель музичного мистецтва вмів і в собі викликати, і у своїх в учнів інтерес до гри на інструменті, вокалу (індивідуального, хорового) вже з перших етапів навчання. Обов'язково варто наголосити на тому, що навчання інструментального виконавства, як і вокалу, завжди має індивідуальний характер, оскільки кожен здобувач – індивідуальність: і за творчим самовираженням, і за складом мислення.

На основі опрацьованих джерел та апостеріорі можна виділити такі особливості виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва:

1) фундаментальне пізнання музичної теорії, історії музики та практики є обов'язковим підґрунтям для належного формування виконавських умінь. Вивчення історії музики не вдосконалить виконавські вміння, але обов'язково продемонструє еволюцію виконавства, обґрунтує поточний стан музичного мистецтва як результат багатовікових естетичних пошуків засобами музики, дасть розуміння сучасної постмодерної музики, для якої притаманна палімпсестовість, провокативність, діалог зі слухачем тощо. Зміна стилів музики неодмінно позначається на способі виконання музичних творів, тому весь цей претекст є важливим. До того ж майбутні вчителі музичного мистецтва повинні мати відмінне розуміння музичної теорії, гармонії, аранжування, композиції тощо. Окрім теоретичних знань, важливо відточувати навички гри на інструменті, вокально-хорові навички, зважаючи на історичні особливості виконання;

2) розвиток власне виконавської майстерності. Здобувачі повинні активно займатися виконавською інструментальною/вокально-хоровою практикою. Це декларує обов'язковість регулярної гри

на музичному інструменті, репетиції, розвиток техніки, виразності виконання та розширення способів інтерпретації музики, використання коучингових технологій викладачем-наставником, а також фасилітаторського педагогічного потенціалу;

3) робота з різними жанрами та стилями – це частково те, про що вже йшлося вище, у першому пункті. Єдине, якщо там був акцент на діахронії, то тут – на синхронії, тобто на розмаїтті сучасних жанрів та стилів, які ознайомлять з численними жанрами та стилями інструментального й вокально-хорового виконання, розширять музичний горизонт, підготують до викладання різних жанрів музики учням (у цьому є також мотиваційно-стимулювальний елемент, оскільки музика – популярне мистецтво серед молоді, гарний спосіб самовираження). Важливо, щоб і самі викладачі ЗВО були компетентними не тільки в академічних, але й сучасних способах виконавства;

4) відвідування майстер-класів та виступів, концертів артистів, зустрічі з музикантами (інструменталістами, вокалістами, хормейстерами тощо), які займаються репетиторством із музики, блогерством чи в інший спосіб представляють свої вміння. Участь у майстер-класах з відомими музикантами та виступи на публіці наочно сприятимуть удосконаленню виконавської майстерності, збільшують упевненість у власних здібностях і показують шлях до їх розвитку, розширюють творчу уяву, розвивають уміння спілкування з аудиторією та навіть демонструють практичні способи монетизації власних умінь, таланту;

5) робота в ансамблях сприяє розвитку навичок слухання, взаємодії з іншими музикантами та роботи в команді;

6) художньо-педагогічна підготовка має тут суплементарну роль, допомагає вивчати методику практичного викладання музичного мистецтва, тобто дає змогу сьгоднішнім здобувачам винайти власні алгоритми розвитку виконавських умінь – своїх та своїх майбутніх учнів;

7) інтеграція технологій за сучасних умов є надважливою, про це йшлося вище. Технології доповнюють інструментальне виконавство, вокально-хорове виконавство, тому предметне ознайомлення з музичними технологіями збагачує процес формування виконавських умінь. До технологічної складової варто також додати технологічні можливості для оптимізації виконавських умінь під час аудиторної та позааудиторної роботи, зокрема й з проєкцією на все життя. Маються на увазі відеоуроки та онлайн-ресурси, віртуальні інструменти та програми для симуляції (дають змогу практикувати гру на різних

інструментах, відповідні програми є й для симуляції оркестрового виконання), дистанційні уроки та майстер-класи, аудіо-та відеозаписи власного виконання, спеціалізовані програми для аналізу музики, мультимедійні презентації та віртуальні нотні зошити, інтерактивні додатки для навчання теорії музики, 3D-моделінг та програми, що створюють віртуальну реальність тощо;

8) домінанта творчості не тільки надихатиме майбутніх учителів музичного мистецтва на формування творчо-виконавських компетентностей, які потрібні для створення власних музичних творів, але й зроблять творчість у середовищі вивчення й навчання музики невід'ємною складовою, аби надалі розвивати творчі навички музикування і в поколіннях школярів.

Висновки. Отже, сучасний розвиток педагогіки та музичної індустрії впливає на формування виконавських умінь майбутніх учителів музичного мистецтва, визначаючи особливості їхньої музично-інструментальної та вокально-хорової підготовки. Сучасний виконавець та вчитель музичного мистецтва повинен бути ознайомлений з усією різноманітністю музичних стилів та жанрів, оскільки й сучасна музична культура є дуже різноманітною, а викладання музичного мистецтва в закладах освіти повинне бути зорієнтоване на молоді покоління, а не тільки на академічне музикознавство й виконавство. Сучасність широко інтегрує до процесу викладання музичного мистецтва технології, використання яких у виконавській підготовці стає дедалі важливішим, є передумовою інноваційності, а отже, оптимізації процесу навчання музичного мистецтва й еволюції самого музичного мистецтва. Утім, адаптація до нових тенденцій вимагає постійного навчання та саморозвитку – важливо сформувати позитивне ставлення до цього у майбутніх учителів музичного мистецтва вже на етапі навчання у ЗВО. Іншою важливою домінантою є орієнтація на розвиток у процесі формування виконавських умінь креативних навичок, уміння розвивати власний музичний стиль (інструментальний, вокально-хоровий). Окрім того, наскрізні тенденції роблять процес навчання сильно індивідуалізованим, тому розпізнавання потреб кожного здобувача та надання належної уваги розвитку їхніх унікальних здібностей є конче необхідним. Загалом майбутній учитель музичного мистецтва повинен бути готовим у процесі формування виконавських умінь поєднувати традиційні методи з інноваційними підходами, а також постійно підвищувати свій рівень професійної підготовки, щоб ефективно впроваджувати нові можливості та відповідати вимогам сучасності для ефективного навчання своїх учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білецька М., Підварко Т. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до концертно-виконавської діяльності. *Молодь і ринок*. 2020. Вип. 1(180). С. 46–50.
2. Давидов М. Музично-виконавська майстерність. *Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів : зб. мат. Всеук. наук. конф. «Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів: історія, теорія та методи формування»* (Київ, 18–20 квітня 2012). Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2012. С. 36–38.
3. Лабунець В. М. Методична система інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики : автореферат дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання; [наук. консультант Козир Алла Володимирівна] ; Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2015. 42 с.
4. Стратан-Артішкова Т. Особливості творчо-виконавської підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. Вип. 7(21). С. 476–484.
5. Тищик В., Жога Р., Співак О. Специфіка інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 1 (7).
6. Abdumutalibovich M. A. The relevance of traditional singing and its place in higher education. *International Journal on Integrated Education*. 2022. Vol. 5(2). P. 212–216.
7. Asmus E. P. Motivation in music teaching and learning. *Visions of Research in Music Education*. 2021. Vol. 16(5). P. 31.
8. Fang P. E. N. G. Optimization of music teaching in colleges and universities based on multimedia technology. *Advances in Educational Technology and Psychology*. 2021. Vol. 5(5). P. 47–57.
9. Kennell R. Toward a theory of applied music instruction. *Visions of Research in Music Education*. 2021. Vol. 16(3). P. 14.
10. Kozii O., Ulianova V., Bilostotska O., Kachmar O., Bakhmat N., Prokopchuk V., Komarovska O. Experience in developing imaginative and intonational competencies in future music teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Vol. 12(4). P. 16–37.
11. Malashevska I., Kozhevnikova L. Health and Development Aspect of Performance Training of Future Teachers-Musicians. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*. 2022. Vol. 15. P. 150–163.
12. Ng D. T., Ng E. H., Chu S. K. Engaging students in creative music making with musical instrument application in an online flipped classroom. *Education and Information Technologies*. 2022. Vol. 27(1). P. 45–64.
13. Schellenberg E. G. Correlation = causation? Music training, psychology, and neuroscience. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. 2020. Vol. 14(4). P. 475.
14. Zhang X. Multi-sensory research of singing visualization in pre-school music education. *Interactive Learning Environments*. 2023. Vol. 31(5). P. 2830–2840.

REFERENCES

1. Biletska, M., & Pidvarko, T. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do kontsertno-vykonavskoi dialnosti [Formation of the readiness of the future music teacher for concert performance]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 1(180), 46–50. [in Ukrainian].
2. Davydov, M. Muzychno-vykonavska maisternist [Musical and performing skill]. *Vykonavska maisternist muzykantiv-instrumentalistiv : zb. mat. Vseuk. nauk. konf. “Vykonavska maisternist muzykantiv-instrumentalistiv: istoriia, teoriia ta metody formuvannia”* (Kyiv, 18–20 kvitnia 2012) – Performance skills of instrumental musicians: collection. mate. University of of science conf. “Performing skill of instrumental musicians: history, theory and methods of formation” (Kyiv, April 18–20, 2012). Kyiv : Vyd. tseentr KNUKiM, 2012. P. 36–38. [in Ukrainian].
3. Labunets, V. M. Metodychna systema instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky [Methodical system of instrumental and performance training of the future music teacher: abstract of the dissertation] : avtoreferat dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.02 - teoriia ta metodyka muzychnoho navchannia; [nauk. konsultant Kozyr Alla Volodymyrivna] ; Nats ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2015. 42 p. [in Ukrainian].
4. Stratan-Artyshkova, T. (2023). Osoblyvosti tvorcho-vykonavskoi pidhotovky maibutnoho vykladacha muzychnoho mystetstva [Peculiarities of creative and performing training of the future music teacher]. *Nauka i tekhnika sohodni – Science and technology today*, 7(21), 476–484. [in Ukrainian].
5. Tyshchuk, V., Zhoha, R., & Spivak, O. (2023). Spetsyfika instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Specifics of instrumental and performing training of future music teachers]. *Visnyk nauky ta osvity – Herald of science and education*, 1(7). [in Ukrainian].
6. Abdumutalibovich, M. A. (2022). The relevance of traditional singing and its place in higher education. *International Journal on Integrated Education*, 5(2), 212–216.
7. Asmus, E. P. (2021). Motivation in music teaching and learning. *Visions of Research in Music Education*, 16(5), 31.
8. Fang, P. E. N. G. (2021). Optimization of music teaching in colleges and universities based on multimedia technology. *Advances in Educational Technology and Psychology*, 5(5), 47–57.
9. Kennell, R. (2021). Toward a theory of applied music instruction. *Visions of Research in Music Education*, 16(3), 14.
10. Kozii, O., Ulianova, V., Bilostotska, O., Kachmar, O., Bakhmat, N., Prokopchuk, V., & Komarovska, O. (2020). Experience in developing imaginative and intonational competencies in future music teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 16–37.
11. Malashevska, I., & Kozhevnikova, L. (2022). Health and Development Aspect of Performance Training of Future Teachers-Musicians. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, 15, 150–163.
12. Ng, D. T., Ng, E. H., & Chu, S. K. (2022). Engaging students in creative music making with musical instrument application in an online flipped classroom. *Education and Information Technologies*, 27(1), 45–64.
13. Schellenberg, E. G. (2020). Correlation= causation? Music training, psychology, and neuroscience. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 14(4), 475.
14. Zhang, X. (2023). Multi-sensory research of singing visualization in pre-school music education. *Interactive Learning Environments*, 31(5), 2830–2840.